

KOD _____

Delprov I	Poäng:	G/U:
Delprov II – läkemedelsberäkning		G/U:

Inger Ivarsson**Totalt 15 frågor, maximalt 25 poäng inkl. läkemedelsberäkning (fråga 5)**

I situationen befinner du dig som sjuksköterska på olika instanser i vårdkedjan och det är av stor vikt att du har ett holistiskt tänkande.

Inger Ivarsson, 73 år, bor tillsammans med sin make i en villa. De har två döttrar som bor med sina familjer i närheten. Inger och maken var båda lärare och gick i pension vid 65 års ålder. De har en aktiv fritid då de är engagerade i föreningsliv och tycker om att resa. De senaste månaderna har Inger märkt att vänster hand är svag. Hon har svårt att knäppa knappar och greppa om saker. Hon tycker också att balansen är försämrad och ibland känner hon sig yr och får svimningskänsla. Maken råder henne att söka läkaren och Inger ringer hälsocentralen.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ HÄLSOCENTRALEN

Inger kommer till hälsocentralen där hon fått tid för att träffa läkare. Hon beskriver sina problem. Under samtalet framkommer det att Inger är trött och har tappat lusten för aktiviteter. En neurologisk undersökning görs där läkaren ser att Inger har rigiditet, hypokinesi och tremor. Läkaren misstänker att hon kan ha drabbats av Parkinsons sjukdom.

1. Besvara nedanstående frågor om Parkinsons sjukdom. (0,5p/fråga) (2p)

<i>Vad innebär det att Inger har rigiditet?</i>	
<i>Hur kan hypokinesi visa sig hos Inger?</i>	
<i>Vad menas med att Inger har tremor?</i>	
<i>Vilken signalsubstans har Inger brist på om hon har Parkinsons sjukdom?</i>	

Utifrån Ingers symtom ber läkaren dig att kontrollera ett ortostatiskt blodtryck. Du handleder sjuksköterskestudenten Josefin som ska utföra blodtrycksmätningen och ni diskuterar innebörden av ortostatism.

2. Besvara nedanstående frågor. (0,5p/fråga) (1p)

<i>Vad är den huvudsakliga orsaken till att ortostatiskt blodtryck tas på Inger?</i>	
<i>Om Inger lider av ortostatism, vad visar då den ortostatiska blodtrycksmätningen?</i>	

KOD _____

Inger Ivarsson, 73 år, bor tillsammans med sin make i en villa. De senaste månaderna har Inger märkt att vänster hand är svag. Hon har svårt att knäppa knappar och greppa om saker. Hon tycker också att balansen är försämrad och ibland känner hon sig yr och får svimningskänsla. Inger kommer till hälsocentralen där hon fått tid för att träffa läkare. En neurologisk undersökning görs där läkaren ser att Inger har rigiditet d v s hon har stela tröga rörelser, hypokinesi d v s minskad rörelseförmåga och tremor d v s hon har skakningar. Läkaren misstänker att hon kan ha drabbats av Parkinsons sjukdom. Inger har brist på signalsubstansen Dopamin vilket gör att hon har svårare att styra kroppens rörelser. Då Inger är yr och har svimningskänsla ber läkaren dig att kontrollera ett ortostatiskt blodtryck. Du handleder sjuksköterskestudenten Josefin som ska utföra blodtrycksmätningen. Om blodtrycket sjunker när hon ändrar läge från liggande till sittande och stående är det tecken på ortostatism.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ HÄLSOCENTRALEN

Sjuksköterskestudenten Josefin läser i Vårdhandboken om blodtrycksmätning för att mätvärdet ska bli så exakt som möjligt. Hon finner att det finns flera orsaker till att mätvärdet inte blir korrekt. Josefin frågar Inger om hon rökt eller snusat, druckit kaffe eller te senaste halvtimmen. Först kontrollerar Josefin blodtrycket när Inger ligger ner, därefter sitter Inger avslappnad i undersökningsstol med ryggstöd och med fötterna stadigt i golvet. Till sist kontrollerar hon Ingers blodtryck när hon står upp.

3. *Ange 6 orsaker till att felaktigt blodtrycksvärde kan uppstå när Josefin kontrollerar Ingers blodtryck manuellt förutom att hon inte beaktar silent gap och ovanstående understrukna orsaker. (0,5p/orsak) (3p)*

1	Armen inte är i rätt höjd (i höjd med sternum vid mätning på sittande person, i hjärthöjd på liggande)
2	Fel storlek på manschett (för stor => falskt för lågt värde, för liten => falskt för högt värde)
3	Tar blodtrycket i arm på den sida personen tidigare gjort bröstoperation med lymfutrymning
4	Personen har inte fått chans att vila innan (eller om personen pratar under mätningen och inte är avslappnad)
5	Kläder stasar ovanför manschetten
6	Personen har kroppen i fel position (ska inte ha benen i kors och ha handflatan vänd uppåt)

För att Josefin inte ska få ett felaktigt mätvärde följer hon Vårdhandbokens instruktioner för att undvika felvärde p g a silent gap.

4. *Besvara nedanstående frågor. (0,5p/rätt svar) (1p)*

<i>Vilken del av blodtrycket kan Josefin mäta när hon kontrollerar ett palpatoriskt blodtryck på arteria radialis?</i>	Systoliskt blodtryck (övertrycket)
<i>Hur ska Josefin gå tillväga för att undvika felvärde p g a silent gap?</i>	Pumpa upp 30 mmHg mer än värdet för där pulsen inte längre går att känna palpatoriskt

KOD _____

Du handleder sjuksköterskestudenten Josefin som ska kontrollera Ingers blodtryck. Hon läser i Vårdhandboken för att mätvärdet ska bli så exakt som möjligt. Hon finner att det finns flera orsaker till att mätvärdet inte blir korrekt. Josefin frågar Inger om hon rökt eller snusat, druckit kaffe eller te senaste halvtimmen. Inger sitter i undersökningsstol med ryggstöd. När Josefin ska kontrollera blodtrycket ser hon till att hon har rätt storlek på blodtrycksmanschetten, att den är placerad på hjärtats nivå, att Ingers arm är avslappnad och att hon har handflatan vänd uppåt och att benen inte är korsade. Josefin samtalar inte med Inger under mätningen och hon pumpar upp manschetten 30 mmHg över palpabel puls för att inte få felvärde p g a silent gap. Vid palpatorisk blodtrycksmätning kontrolleras det systoliska blodtrycket.

Inger remitteras till neurologiska mottagningen, där ytterligare undersökningar görs och diagnosen Parkinsons sjukdom fastställs.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ NEUROLOGISKA MOTTAGNINGEN

Läkaren ordinerar läkemedel för att minska Ingers symtom. Som initialterapi ordinerar hon den lägsta dosen Madopark®. Därefter ska hon fortsätta med den lägsta underhållsdosen.

Madopark®

Tablett 100 mg (rosa, med krysskåra)

Medel vid parkinsonism

Aktiva substanser: Levodopa

Dosering:

Behandling med MADOPARK-preparat bör påbörjas gradvis. Dosen bör avpassas individuellt och titreras till optimal effekt. Följande doseringsanvisningar bör därför ses som en rekommendation. MADOPARK-preparat bör, om möjligt, intas 30 minuter före eller 1 timme efter måltid. Illamående och andra obehag från magtarmkanalen, som oftast uppträder under den initiala behandlingsfasen, kan minskas om läkemedlet intas med lätt tilltugg eller vätska, eller genom en långsam ökning av dosen. Intag av MADOPARK-preparat med proteinrik föda kan reducera effekten.

Initial terapi: I den tidiga fasen av Parkinsons sjukdom, rekommenderas att starta behandlingen med 50-100 mg levodopa 1 gång per dygn. Dosen bör ökas med 50-100 mg per vecka uppdelat på ett eller två doshöjningstillfällen.

Underhållsdos: Underhållsdos är 400 mg levodopa/dygn fördelat på 4 administreringstillfällen. Hos vissa patienter kan doser på upp till 800 mg/dygn krävas för fullgod effekt. Behov av doser över 1000 mg/dygn är ovanligt och kräver då i allmänhet multipla dostillfällen. Hos vissa patienter, särskilt äldre, kan ej fullgod antiparkinson-effekt uppnås p g a dosrelaterade biverkningar. Vid svåra biverkningar, framförallt psykiska, måste dygnsdosen reduceras eller behandlingen avbrytas.

Patienter med avancerad sjukdom: Efter flera års behandling uppträder ofta besvärande fluktuationer i det terapeutiska svaret (t ex "end-of-dose deterioration" så kallade dosglapp och "on-off"-fenomen). En jämnare plasmakoncentration av levodopa bör då eftersträvas. Underhållsdosen bör fördelas på ett större antal doseringstillfällen, upp till 6-12 gånger/dygn. Vid kombination med dopaminagonister eller COMT-hämmare bör i allmänhet levodopadosen reduceras.

***5. Besvara nedanstående frågor. (korrekt svar = godkänt)**

Hur många tabletter Madopark® ska Inger starta med per dygn om hon tar <u>absolut lägsta</u> rekommenderade dos enligt FASS?	
Hur många gånger per dygn ska Inger ta läkemedlet när behandlingen inleds om hon tar <u>absolut lägsta</u> rekommenderade dos enligt FASS?	
Hur många tabletter per dostillfälle ska Inger ta som underhållsdos om hon tar <u>lägsta</u> rekommenderade underhållsdos enligt FASS?	

KOD _____

Inger Ivarsson, 73 år har fått Parkinsons sjukdom och ordinerar läkemedel för att minska symtomen. Som initialterapi ordinerar hon den lägsta dosen Madopark®. Därefter ska hon fortsätta med den lägsta underhållsdosen.

Det har gått några år och Inger har mått bra. Dosen Madopark® har ökat några gånger. De senaste månaderna har dock maken upplevt att Inger är irriterad och vill inte delta i aktiviteter längre. Vid ett planerat återbesök på neurologmottagningen beskriver de hur vardagslivet förändrats.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ NEUROLOGMOTTAGNINGEN

Inger berättar att hon har tappat intresset för matlagning, fixa i trädgården och att ta promenader, vilket hon alltid tyckt om tidigare. Inger säger också att hon känner sig nedstämd, initiativlös och trött, vilket gör att du misstänker att hon drabbats av depression. Maken beskriver att det tar tid när Inger ska svara på tilltal och är håglös.

6. *Ange 6 vanliga tecken på depression som Inger kan uppvisa, förutom psykomotorisk hämning, nedstämdhet, initiativlöshet, energiförlust, trötthet och humörsvingningar. (0,5p/tecken) (3p)*

1	Irritabel
2	Minskad livslust
3	Förlorat intresse för saker hon tidigare tyckt varit roliga och givande
4	Drar sig undan och isolerar sig mer
5	Ökad infektionskänslighet
6	Förändrat aptit (aptiteten kan t.ex. minska, eller ge ett ökat sötsug)

Inger ordinerar läkemedel mot depression och får en återbesökstid för uppföljning av den insatta behandlingen. Efter Ingers besök dokumenterar du den omvårdnadsplan som du och Inger kommit överens om.

7. *Ge 2 förslag på vad omvårdnadsplanen ska innehålla förutom patientinformation och patientansvarig sjuksköterska. (0,5p/förslag) (1p)*

1	Omvårdnadsdiagnos/Omvårdnadsproblem
2	Omvårdnadsåtgärder

8. *Vilken lag är det som huvudsakligen styr att du ska dokumentera? (1p)
(förkortning ger ej poäng)*

--

KOD _____

Det har gått några år och Inger har mått bra. Dosen Madopark® har ökats några gånger. De senaste månaderna har dock maken upplevt att Inger är irriterad och vill inte följa med på aktiviteter som tidigare. Vid ett planerat återbesök på neurologmottagningen beskriver de hennes symtom. Inger berättar att hon har tappat intresset för matlagning, fixa i trädgården och att ta promenader, vilket hon alltid tyckt om tidigare. Inger säger också att hon känner sig nedstämd, initiativlös och trött, vilket gör att du misstänker att hon drabbats av depression. Andra vanliga tecken på depression är social isolering, oro, sömnproblem, rastlöshet, känsla av hopplöshet, och tankar på döden. Inger ordinerar läkemedel mot depression och får en återbesökstid för uppföljning av den insatta behandlingen. Efter Ingers besök dokumenterar du den omvårdnadsplan som du och Inger kommit överens om. Du dokumenterar omvårdnadsdiagnos, mål samt omvårdnadsåtgärder. Patientdatalagen styr att du ska dokumentera.

Det har gått ytterligare några år och Inger har försämrats, hon har utvecklat Parkinsondemens. Inger vårdas nu växelvis i hemmet och på korttidsboende.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KORTTIDSBOENDET

Sjuksköterskestudenten Lovisa gör sin VFU på boendet. Hon har valt att göra en fördjupningsuppgift om munhälsa.

9. Besvara nedanstående frågor genom att sätta kryss för rätt svar i tabellen (0,5p/svar) (3p)

<i>Vilken är den vanligaste orsaken till sjukdomar i munhålan?</i>	Antibiotikabehandling	Nedsatt salivproduktion	Dålig tandborstning
<i>Vad kan vitaktiga beläggningar eller starkt rodnad slemhinna med sveda tyda på?</i>	Svampinfektion	Vitaminbrist	Rökning
<i>Vilken är den viktigaste omvårdnadsåtgärden vid muntorrhet?</i>	Rekommendera att äta mycket frukt	Rekommendera besök hos tandhygienist	Rekommendera frekvent munvård
<i>Vilket alternativ ska du undvika vid borttagning av beläggning på tungan?</i>	Fuktad skumgummitork	Tandborste eller tungskrapa	Torr rundtork på peang
<i>Vad kännetecknar en uttorkad slemhinna?</i>	Blankhet, rodnad och krustabildning	Klåda	Blåton och krustabildning
<i>Vad tvättar du omväxlande med för att lösa upp krustabildning?</i>	Klorhexidinlösning	Vatten och slemlösande eller smörjmedel	Vatten och glukoslösning

KOD _____

Sjuksköterskestudenten Lovisa gör sin VFU på boendet. Hon har valt att göra en fördjupningsuppgift om munhälsa. Den vanligaste orsaken till sjukdomar i munhålan är nedsatt salivproduktion. Vitaktiga beläggningar eller starkt rodnad slemhinna med sveda tyder på svampinfektion och den viktigaste omvårdnadsåtgärden vid muntorrhet är frekvent munvård med en fuktad skumgummitork, tandborste eller tungskrapa. Blankhet, rodnad och krustabildning kännetecknar en uttorkad slemhinna och du tvättar omväxlande med vatten och slemlösande eller smörjmedel för att lösa upp krustabildning.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KORTTIDSBOENDET

Inger är mycket sängliggande och du vidtar åtgärder för att förebygga orörlighetskomplikationer.

10. Ange 3 åtgärder som förebygger de angivna orörlighetskomplikationerna, förutom att föra vändschema och att mobilisera i och utanför sängen. (0,5p/åtgärd) (3p)

Lunginflammation (1,5p)	1	PEP-pipa
	2	Lära ut bra hostteknik
	3	
Trycksår (1,5p)	1	Avlastande madrass
	2	Avlastning av extra utsatta kroppsdelar ex. hälar
	3	God nutrition

Efter ett par veckor på korttidsboendet mår Inger bättre och ska återvända till hemmet. Du kontaktar kommunsjuksköterskan som ska ansvara för omvårdnaden av Inger.

11. Besvara nedanstående frågor genom att sätta ett kryss (0,5p/fråga) (1p)

<p>Vilket är det övergripande syftet med vårdsamverkan?</p> <p>☐ För att tydliggöra vilken vårdgivare som bär kostnadsansvaret</p> <p>☐ För att IT-baserade beslutssystem ska fungera</p> <p>☐ För att patienten skall få god och säker vård vid överflyttning mellan olika vårdgivare</p> <p>☐ För att alla parter ska känna sig delaktiga</p>
<p>Vem ansvarar för att det finns rutiner för informationsöverföring inom länet/regionen?</p> <p>☐ Verksamhetschefer</p> <p>☐ Region/Landsting- Kommuner</p> <p>☐ Socialstyrelsen</p> <p>☐ Sjukhuschef och medicinskt ansvarig sjuksköterska</p>

KOD _____

Inger är mycket sängliggande och för att förebygga lunginflammation instruerar du Inger att blåsa i ett motstånd, djupandas och hostteknik. För att förebygga trycksår så har hon en tryckavlastande madrass i sängen, avlastar utsatta kroppsdelar med kuddar och inspektera huden dagligen. Efter ett par veckor på korttidsboendet mår Inger bättre och ska återvända till hemmet. Du kontaktar kommunsjuksköterskan. Syftet med vårdsamverkan är att Inger ska få god och säker vård vid överflyttning mellan olika vårdgivare. Det är Region/ landsting-kommun som ansvarar för att det finns rutiner för informationsöverföring.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA I HEMSJUKVÅRDEN

Du besöker Inger och hennes make och ser att det finns många saker i deras hemmiljö som Inger lätt skulle kunna snubbla över. Eftersom Inger har Parkinsons sjukdom sedan flera år så har de tagit bort mattorna på golvet. Inger är mycket sängliggande men vid de tillfällen som hon är uppe är det viktigt att hemmiljö är säker.

12. Vad i hemmiljön kan vara orsak till att fallolyckor sker förutom mattor på golvet? Ange 4 orsaker (0,5p/orsak) (2p)

1	
2	
3	
4	

Inger är allt mer sängliggande. Vid ett besök upplever du att hon är somnolent och konfusorisk. Du förstår att Ingers liv går mot sitt slut. När hon sover så andas hon med öppen mun och är i behov av regelbunden munvård.

13. Vad betyder följande ord? (0,5p/svar) (1p)

<i>Somnolens</i>	
<i>Konfusion</i>	

14. Ange 4 förslag på åtgärder som hennes make kan göra för att hjälpa Inger med munvård. (0,5p/svar) (2p)

1	
2	
3	
4	

Du blir uppringd av Ingers make som säger att Inger precis har avlidit. Du åker hem till dem och konstaterar att du inte finner några livstecken hos Inger. Innan du kontaktar läkaren utför du kroppsundersökning för att avgöra om hon är död.

15. Ange 2 kriterier som ska vara uppfyllda förutom avsaknad av palpabel puls för att du ska kunna konstatera att Inger avlidit. (0,5p/kriterium) (1p)

1	
2	

KOD _____

Ivar Ingehed**Totalt 14 frågor, maximalt 25 poäng inkl. läkemedelsberäkning (fråga 14)**

I situationen befinner du dig som sjuksköterska på olika instanser i vårdkedjan och det är av stor vikt att du har ett holistiskt tänkande.

Ivar Ingehed, 87 år, bor ensam i en lägenhet sedan hans fru dog för några år sedan. Under dagarna sysselsätter sig han med att läsa tidningen och se på TV. Ivar klarar av sitt dagliga liv själv, han har ett larm som han sällan använder och han har matdistribution. Senaste tiden har Ivar blivit allt mer trött, blir lätt yr när han reser sig upp och han tycker det är ansträngande att gå kortare sträckor. Ivars son som är på besök ser att Ivar inte alls mår bra och uppmanar honom att kontakta hälsocentralen för kontroll.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ HÄLSOCENTRALEN

Du tar emot samtalet från Ivar och bokar in honom för ett läkarbesök följande dag. När Ivar träffar läkaren berättar han om sina besvär och läkaren kontrollerar puls och blodtryck. Du får ordination på att ta Hb kapillärt, urinsticka samt att kontrollera EKG.

1. Sätt ett kryss för rätt svar. (0,5p/korrekt svar) (3p)

<i>Varför medför kapillär provtagning större mätosäkerhet än venprovtagning?</i>	Risk för hemolys och tillblandning av vävnadsvätska	Mindre blodmängd analyseras	Det är svårt att utföra analysen
<i>När är det olämpligt att ta kapillärprov?</i>	När patienten har feber	När patienten har nedsatt cirkulation	När patientens underarm är gipsad
<i>Hur länge bör patienten sitta före kapillärprovtagning?</i>	15 min	5 min	Inte alls
<i>När ska du desinfektera dina händer med handsprit före kapillär provtagning?</i>	Behövs endast på sjukhus	I hemmet	Alltid, om inte lokala anvisningar säger annat
<i>Var på fingret bör du sticka?</i>	Mitt på fingerblomman	På fingerspetsen	Vid sidan av fingerblomman
<i>Vilket av följande fingrar är olämpligt att ta kapillärprov i?</i>	Pekfinger	Ringfinger	Långfinger

KOD _____

Ivar Ingehed, 87 år, bor ensam i en lägenhet sedan hans fru dog för några år sedan. Senaste tiden har Ivar blivit allt mer trött, blir lätt yr när han reser sig upp och han tycker det är ansträngande att gå kortare sträckor. Ivars son som är på besök ser att Ivar inte alls mår bra och uppmanar honom att kontakta hälsocentralen för kontroll. Du tar emot samtalet från Ivar och bokar in honom för ett läkarbesök följande dag. När Ivar träffar läkaren berättar han om sina besvär och läkaren kontrollerar puls och blodtryck. Du får ordination på att ta Hb kapillärt, urinsticka och EKG. Vid kapillärprovtagning är det ökad risk för hemolys och tillblandning av vävnadsvätska. Det är olämpligt att ta kapillärprov när patienten har nedsatt cirkulation. Ivar ska sitta ned 15 minuter före provtagning och du ska alltid desinfektera dina händer innan provtagningen. Du sticker vid sidan av fingerblomman och det är olämpligt att ta provet i pekfingeret.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ HÄLSOCENTRALEN

Efter kapillärprovtagningen fortsätter du med att kontrollera EKG. Vid EKG registreras hjärtats elektriska aktivitet.

2. *Fyll i de fyra delar i hjärtats retledningssystem som saknas i texten nedan. (0,5p/ord) (2p)*

Hjärtats elektriska aktivering startar i _____ som är innerverad av både sympatikus- och parasympatikusfibrer och regleras av det autonoma nervsystemet. Den elektriska impulsen sprids vidare genom förmaksväggen till _____. Depolarisationen fortleds därefter ned genom _____. Depolarisationen leds till sist vidare ned i höger respektive vänster _____ och ut i Purkinjefibrerna.

Du handleder sjuksköterskestudenten Niclas. Ni hjälps åt att kontrollera EKG så att elektrodplaceringarna blir korrekta.

3. *Para ihop korrekt elektrod färg med elektrodplacering av extremitetsavledningar vid mätningen av EKG genom att dra ett streck. (0.5p/korrekt streck) (2p)*

<i>Svart elektrod</i>	<i>Höger arm</i>
<i>Grön elektrod</i>	<i>Höger ben</i>
<i>Röd elektrod</i>	<i>Vänster arm</i>
<i>Gul elektrod</i>	<i>Vänster ben</i>

KOD

Ivar Ingehed, 87 år, har den senaste tiden blivit allt mer trött och blir lätt yr när han reser sig upp. Han kommer till hälsocentralen och träffar läkaren. Efter kapillärprovtagning kontrollerar du EKG. Hjärtats elektriska aktivering startar i sinusknutan som är innerverad av både sympatikus- och parasympatikusfibrer och regleras av det autonoma nervsystemet. Den elektriska impulsen sprids vidare genom förmaksväggen till AV-knutan. Depolarisationen fortleds därefter ned genom His`bunt. Depolarisationen leds till sist vidare ned i höger respektive vänster skänkel och ut i Purkinjefibrerna. Du handleder sjuksköterskestudenten Niclas. Ni hjälps åt att kontrollera EKG. Elektrodplacering av extremitetsavledningar placeras ni enligt följande; svart på höger ben, grön på vänster ben, röd på höger arm samt gul på vänster arm.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ HÄLSOCENTRALEN

Kapillärprovtagningen visar Hb 82 g/L och när du tar emot urinprovet ser du direkt att urinen är rödfärgad. Ni samtalar med Ivar och det framkommer att han i en månads tid haft blod i urinen och att han har svårt att urinera. Du rådgör med läkaren som remitterar Ivar vidare till akutmottagningen för utredning. Du kontaktar sjuksköterskan på akutmottagningen och rapporterar med stöd av SBAR.

4. *Ange 1 förslag per bokstav om vad som kan ingå när du rapporterar över till sjuksköterskan på akutmottagningen med stöd av SBAR, förutom att du presenterar dig och uppger Ivars namn och personnummer. (0,5p/svar) (2p) (endast bokstävernas betydelse ger inte poäng)*

S	
B	
A	
R	

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ AKUTMOTTAGNINGEN

Ivar kommer tillsammans med sin son till akutmottagningen där du tar venösa blodprover, bl a nytt blodstatus. Du stasar armen med en blodtrycksmanschett men du har ändå svårt att se venerna.

5. *Ange 2 åtgärder som kan vidtas för att venerna ska framträda tydligare vid provtagningen förutom att du stasar med blodtrycksmanschett. (0,5p/åtgärd) (1p)*

1	
2	

KOD _____

Läkaren remitterar Ivar Ingehed, 87 år, till akutmottagningen för utredning och du kontaktar sjuksköterskan för att rapportera med stöd av SBAR. S-beskriver hans situation och problem, B-beskriver Ivars sjukdomshistoria, A-rapporterar det som är aktuellt just nu samt vad ni vet via undersökningar och de kontroller som är tagna såsom vitala parametrar. R-rekommenderar vilka åtgärder som kan vidtas och ger utrymme att ställa frågor. Ivar kommer till akutmottagningen där du bl a tar venösa blodprover. Då det är svårt att se venerna stasar du armen med blodtrycksmanschett, har god belysning och låter armen hänga nedåt en stund.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ AKUTMOTTAGNINGEN

Eftersom att Hb som togs på hälsocentralen är 82 g/L så tar du även blodprov som behövs inför eventuell blodtransfusion.

6. Besvara nedanstående frågor. (0,5p/fråga) (1p)

<i>Om blodgruppering redan finns, vilken ytterligare provtagning ska utföras inför beställning av erytrocytkoncentrat?</i>	
<i>Vilken ytterligare åtgärd behöver du göra efter provtagningen är genomförd för att remissen ska vara giltig?</i>	

Du tar blodproverna men när du tar hand om utensilierna så sticker du dig i pekfingeret på kanylen. Du ser att det kommer blod i handsken.

7. Besvara nedanstående frågor. (3p)

<i>Vad gör du omedelbart för att minska risken för att du ska drabbas av smitta? (0,5p)</i>		
<i>Ange 3 åtgärder som ska göras efter den omedelbara åtgärden. (0,5p/åtgärd) (1,5 p)</i>	1	
	2	
	3	
<i>Ge exempel på 2 av de vanligaste blodöverförda smittor som framför allt skulle kunna drabba dig. (0,5p/smitta) (1p)</i>	1	
	2	

Läkaren bedömer att Ivar ska läggas in på avdelning för vidare utredning. Du sätter på ett ID-band på Ivars arm.

8. Besvara nedanstående frågor. (0,5p/fråga) (1p)

<i>Vilket kriterium måste vara uppfyllt för att du ska kunna sätta på ett ID-band på Ivars arm?</i>	
<i>Vad görs om <u>inte</u> ovanstående kriterium kan uppfyllas?</i>	

KOD _____

Ivar 87 år är på akutmottagningen där du tar venösa blodprover. Eftersom att Hb som togs på hälsocentralen är 82 g/L så tar du även BAS-test som behövs inför eventuell blodtransfusion. Efter provtagningen skriver du under remissen för att den ska vara giltig. När du tar hand om utensilierna så sticker du dig i pekfingret på kanylen. Du ser att det kommer blod i handsken. Du desinfekterar rikligt med handdesinfektion och därefter genomförs provtagning på patienten och provtagning på dig, ett så kallat nollprov. Sedan skriver du en avvikelserapport. De blodöverförda smittor som är vanligast är Hepatit B och C samt HIV. Läkaren bedömer att Ivar ska läggas in på avdelning för vidare utredning. Du sätter på ett ID-band på Ivars arm eftersom hans identitet är fastställd med hjälp av legitimation. Om han inte hade kunnat styrka sin identitet hade du gett honom ett nummer i väntan på att kunna styrka hans identitet.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Du tar emot Ivar och hans son och genomför ett ankomstsamtal. Läkaren har ordinerat en hematurikateter som du ska sätta. För att minska risken för att Ivar ska drabbas av en infektion i samband med katetersättningen följer du basala hygienrutiner. Du följer sjukvårdens klädregler, d v s har kortärmade arbetskläder som du byter dagligen, har håret uppsatt och naglarna kortklippta utan nagellack. Du bär inte klocka eller smycken och du arbetar aseptiskt vid katetersättningen d v s behåller den sterila katetern steril.

9. **Beskriv 4 basala hygienrutiner, förutom ovanstående beskrivna åtgärder, som du vidtar i samband med katetersättningen för att minska risken att sprida smitta.**
(0,5p/åtgärd) (2p)

1	
2	
3	
4	

Tre liter spoldropp kopplas till katetern och blåssköljningen påbörjas. Med jämna mellanrum observerar du att hematurikatetern fungerar som den ska och att Ivar mår bra.

10. **Besvara nedanstående frågor. (0,5p/fråga) (1p)**

När man har spoldropp kopplat till hematurikatetern, vad är speciellt viktigt att observera avseende kateterpåsen?	
Motivera varför du observerar just detta.	

Du genomför även riskbedömning enligt Senior Alert[®].

11. **Förutom att bedöma blåsdysfunktion, ange 2 riskbedömningsinstrument, ur olika riskområden, som ingår i Senior Alert[®] och vad de påvisar risk för. (0,5p/instrument, 0,5p/risk) (2p)**

Riskbedömningsinstrument (0,5p)	Visar risk för (0,5p)

KOD

Du är sjuksköterska på kirurgavdelningen och tar emot Ivar och hans son. Du genomför ett ankomstsamtal och därefter sätter du hematurikatetern. För att minska risken för att Ivar ska drabbas av en infektion i samband med katetersättningen följer du basala hygienrutiner. Du desinfekterar ytan du ska arbeta vid och dina händer och du använder handskar samt förkläde. 3 liter spoldropp kopplas till katetern och blåssköljningen påbörjas. Med jämna mellanrum observerar du Hur mycket vätska som rinner in och hur mycket vätska som rinner ut ur hematurikatetern så att Ivar inte samlar på sig vätska. Du genomför även riskbedömning enligt Senior Alert[®] där bl a Downton Fall Risk Index ingår som bedömer risk för fall, Modifierad Nortonskala som bedömer risk för trycksår och Mini Nutritional Assessment som bedömer risk för undernäring.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Du uppmärksammar att Ivar är varm och rödblossig och du gör därför en temperaturmätning. Du handleder sjuksköterskestudenten Sara och ni samtalar om viktiga aspekter vid temperaturmätning.

12. Besvara nedanstående frågor genom att sätta kryss för rätt svar i tabellen. (0,5p/svar) (3p)

<i>Kroppstemperaturen varierar över dygnet, även vid feber. När är kroppstemperaturen som lägst?</i>	På morgonen	På eftermiddagen	På kvällen
<i>Med vilken mätmetod upptäcks en temperaturförändring snabbast?</i>	Rektal mätning	Mätning i hörselgång	Oral mätning
<i>Vilken av följande mätmetoder skall användas för att mäta kärntemperaturen</i>	Temperatur uppmätt i örat	Temperatur uppmätt i armhålan	Temperatur uppmätt oralt
<i>Vilket av följande påståenden är mest korrekt för att definiera normal kroppstemperatur?</i>	37,0 är mest korrekt	36,0 är mest korrekt	Kroppstemperatur varierar mellan olika individer
<i>Vad kan ge ett falskt högt värde vid temperaturmätning i örat?</i>	Om patienten har legat med örat mot kudden	Om proben har tryckts för hårt mot patientens hörselgång	Om patienten ligger plant
<i>Vad kan ge ett falskt lågt värde vid temperaturmätning i örat?</i>	Otit	Sval omgivning	Proben riktas fel

KOD _____

Du uppmärksammar att Ivar är varm och rödblossig och du gör därför en temperaturmätning. Du handleder sjuksköterskestudenten Sara och ni samtalar om viktiga aspekter vid temperaturmätning. Ni pratar om att kroppstemperaturen är som lägst på morgonen, att vad som är normal kroppstemperaturen varierar för olika personer och att kärntemperatur inte kan mätas via armhålan. Mätning i hörselgången uppmärksammar en temperaturförändring snabbast och att resultatet av mätningen påverkas av om patientens öra legat mot huvudkudden eller att proben riktas fel.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Ivar har feber och läkaren ordinerar förnyade blodprover.

13. Besvara nedanstående frågor. (2p)

<i>Ange 2 venprover som tas rutinmässigt och är vanliga markörer för att ge svar på om Ivar har en infektion. (0,5p/prov) (1p)</i>	1	
	2	
<i>Ange de 2 elektrolyter som bl a reglerar syra-bas- och vätskebalansen och som vanligtvis efterfrågas när ett elektrolytstatus ordinerar. (0,5p/elektrolyt) (1p)</i>	1	
	2	

Svaret på venprovet visar att Ivar har en infektion och läkaren ordinerar antibiotika; Infusion Ekvacillin 2 g. Du bereder Ekvacillindosen enligt följande:
Ekvacillin 2 g späds med 20 ml sterilt vatten till en stamlösning som du därefter tillsätter i 100 ml NaCl 9 mg/ml. Detta ska administreras till Ivar med infusionspump. Infusionen ska administreras på 30 minuter.

***14. Besvara nedanstående frågor. (rätt svar = godkänt)**

<i>Vilken styrka har den färdigspädda Ekvacillininfusionen? Ange svar i mg/ml med en decimal, avrunda uppåt enligt matematisk grundregel.</i>	<i>Svar:</i>
<i>Vilken infusionshastighet ställs infusionspumpen in på? Ange svar i ml/timme.</i>	<i>Svar:</i>

Efter några dagar med spoldroppsbehandling och intravenöst antibiotika har Ivar slutat blöda från urinvägarna och skrivs ut från avdelningen. Han fortsätter med antibiotika i tablettform.

KOD _____

Detta är nu provets sista sida.
Resultatet publiceras utifrån kodlista.

Om du av misstag startat med denna sida: kontakta omgående tentamensvakt.
Risk finns annars för att ditt prov kan underkännas eller att misstanke om fusk uppstår.